

Rozdělování cílů pro jaderné údery

Front v soudobých podmínkách má k dispozici dva základní nosiče jaderných náloží, rakety a letouny — nosiče. Každý z těchto nosičů má své charakteristické vlastnosti, přednosti i nedostatky. Při rozhodování, který z nosičů k úderu použít, je nutné vždy plně využít předností jednoho z nich a tím zabezpečit dosažení vyšší pravděpodobnosti požadovaného výsledku úderu.

Zkušenosti z posledních let ukazují, že cíle mezi raketové vojsko a letectvo se rozdělují bez dostatečného rozboru, více méně nahodile, jen s přihlédnutím k mohutnosti jaderných náloží.

Soudobé prostředky raketového vojska frontu umožňují uskutečňovat údery v rámci svého dosahu bez ohledu na meteorologické podmínky v místě odpálení rakety, během letu rakety i v prostoru cíle, bez ohledu na denní a noční dobu a na PVO nepřítele na dráze letu rakety i v prostoru cíle. Moment převkvení při úderu uskutečněném raketovým vojskem je téměř absolutní.

K uskutečnění úderu musí mít raketové vojsko k dispozici poměrně přesné souřadnice cíle. U bodových a malorozměrných cílů je požadována přesnost souřadnic pro operačně taktické rakety do 200 m, pro taktické rakety 100 až 150 m. Nepřesnost souřadnic musí být eliminována větší kilotonáží jaderné náplně (tj. zvětšením poloměru účinného zasažení).

Úder může uskutečnit raketové vojsko po dodání souřadnic, výpočtů prvků střelby a zamíření rakety, což při dosavadních způsobech a možnostech představuje dobu od 15 minut do 35 minut, podle typu rakety a stupně pohotovosti baterie.

Průzkum cílů pro údery raketového vojska uskutečňuje především průzkumné letectvo frontu. Raketové vojsko nemá organické ani přidělené prostředky k průzkumu cílů. Tato skutečnost vyžaduje velmi úzkou součinnost při plánování i vyžadování letů průzkumného letectva. Neplánované vyžádání vzletu k průzkumu cíle představuje od doby vyžádání do dodání souřadnic

od 45 do 60 minut i více. Z toho doba od zjištění cíle do předání souřadnic štábu RVD 15—20 minut.

To znamená, že pohyblivý cíl za dobu od jeho zjištění, do doby uskutečnění úderu (10—15 minut + 15—35 minut = 25—50 minut) ujede 10—20 km. „Stojící“ cíl za tutéž dobu může uskutečnit manévry a změnit původně zjištěné postavení.

Zjistit přesné souřadnice cíle, zejména malých rozměrů, v noci a za špatné viditelnosti, je stále ještě problém.

Hlavní a zásadní rozpor v plném využití možností raketového vojska je tedy na jedné straně jeho schopnost uskutečnit úder v kteroukoliv dobu na jakýkoliv cíl a na druhé straně omezená možnost tento cíl přesně a včas zjistit.

Letectvo je schopno uskutečnit při dobré organizaci úder ihned po zjištění cíle, tj. i na pohyblivý se cíl. Je však stále ještě závislé na meteorologických podmínkách v místě startu, na dráze letu i v prostoru cíle, na denní a noční době a jeho činnost je podmíněna alespoň umlčením prostředků PVO nepřítele na dráze letu a v prostoru cíle. Moment překvapení, při dobře organizované hlásné službě nepřítele, může být z velké části vyloučen.

V přesnosti úderu (rozptylu) obou typů nosičů nejsou výrazné rozdíly. Doba potřebná k uskutečnění úderu na cíl je u raketového vojska kratší než u letectva.

Vzhledem k těmto charakteristikám můžeme stanovit, jaké cíle a v které situaci je výhodné přidělovat raketovému vojsku nebo letectvu, za předpokladu, že jsou k dispozici oba prostředky s odpovídající mohutností jaderné nálože.

Pohyblivý se cíl, proudy mechanizovaných nebo tankových útvarů a svazků, ale i jiných druhů vojsk, je výhodnější přidělovat letectvu. Organizace úderů letectvem na tyto cíle je méně složitá, pravděpodobnost dosažení požadovaného účinku vyšší, protože úder následuje bezprostředně po průzkumu. Raketové vojsko při tom bude muset umlčet hlavní prvky PVO nepřítele, které by mohly znemožnit činnost vlastního letectva.

Při nedostatku atomových pum u frontového letectva je možná i jiná varianta. Letectvo s použitím obyčejných prostředků nebo s minimálním počtem atomových pum použít k zastavení nepřítele a následující úder raketového vojska uskutečnit jako na nepohyblivý cíl. Tato varianta je ale rovněž náročná na pečlivou a úzkou součinnost raketového vojska s letectvem.

Není-li možná ani jedna z uvedených variant, pak je výhodnější, dovoluje-li to situace, uskutečnit úder raketového vojska v době rozvinování proudů, kdy rychlost pohybu cíle je značně snížena a možnost náhlého manévru (změny směru pohybu) méně pravděpodobná. Úder, uskutečněný v této době jsou také daleko efektivnější, než úder na proudy. Při vhodných terénních podmínkách mohou úder na soutěsky, obydlená místa, přechody přes vodní toky

apod., třeba i s použitím pozemních výbuchů, rovněž dočasně zastavit, nebo alespoň zpomalit postup proudu a způsobit nahuštění sestavy, což vytváří rovněž výhodné podmínky k uskutečnění úderů raketovým vojskem.

Malá pravděpodobnost dosažení požadovaného účinku je při úderech raketovým vojskem na malé proudy, jako jsou raketové útvary a jednotky nepřítel. Takové cíle je výhodnější a efektivnější ničit letectvem s použitím obvyklých prostředků.

Jednotlivá odpalovací zařízení raket nepřítel všech známých typů (Honest John, Sergeant, Pershing) budou pravděpodobně zjištěna vzdušným průzkumem v době od zaujetí palebného postavení do doby odpálení rakety (po odpálení, podle všeobecně přijatých zásad, každé odpalovací zařízení ihned opouští palebné postavení). To znamená, že doba setrvání zjištěného cíle tohoto typu v palebném postavení bude poměrně velmi krátká, jde-li o baterii, která zaujímá nebo zaujala palebné postavení k uskutečnění plánovaného úderu. Delší dobu pobytu lze předpokládat u hotovostní baterie, která zaujímá palebné postavení bez konkrétního palebného úkolu, s cílem uskutečnit urychleně úder na nově zjištěný cíl. U těchto baterií však budou daleko lepší opatření k maskování, takže jejich odhalení vzdušným průzkumem je méně pravděpodobné. Půjde tedy převážně o baterie, připravující se bezprostředně k úderu.

Doba setrvání odpalovacího zařízení v palebném postavení představuje u typu:

— Honest John	10—15 minut
— Lance	do 10 minut
— Sergeant	65—90 minut
— Pershing	do 15 minut

Srovnáme-li tyto časy s dobou potřebnou k úderu raketovým vojskem po dodání souřadnic, nebo letectvem po výzvě k vzletu, je uskutečnění účinného úderu a zničení zjištěného odpalovacího zařízení, s výjimkou typu Sergeant, teoreticky vyloučeno. V praxi může být doba pobytu odpalovacího zařízení v palebném postavení z mnoha důvodů i podstatně delší, proto úder na takový cíl musí být vždy potvrzen doplňkovým průzkumem, provedeným těsně před odpálením rakety (letec může uskutečnit doplňkový průzkum před shozem pumy).

Dosavadní dobu potřebnou od zjištění cíle k uskutečněnému úderu je možné a nutné dále zkracovat lepší organizací předání informace o cíli (souřadnic) z paluby letounu přímo k vykonavateli (hotovostní baterii) a automatizací výpočtu prvků střelby na daný cíl.

Vzhledem k současným podmínkám můžeme vyvodit závěr, že jednotlivá odpalovací zařízení nepřítel, zjištěná v palebných postaveních je nejvýhodnější zničit změnou úkolu části letectva (letounu — nosiči s atomovou pu-

mou, nebo letecké jednotce s obyčejnými prostředky), nacházející se ve vzduchu při letu na cíl, podle zásady, že zbraně hromadného ničení jsou prvořadým cílem a musí se ničit ihned po zjištění. Potíže mohou však nastat v tom směru, že prostory bojového rozmístění raketových útvarů nepřítele budou vždy chráněny silnou PVO a činnost letectva proti nim může být velmi ztížena až znemožněna.

V takovém případě bude nutné snažit se dalším průzkumem odhalit alespoň částečně bojovou sestavu celého raketového útvaru a podle známých zásad rozmísťování tohoto útvaru zvolit záměrný bod (případně několik) pro úder raketovým vojskem. Úder pak musí být uskutečněn s dostatečnou mohutností nálože, zaručující zničení nejdůležitějších předpokládaných prvků sestavy raketového útvaru nepřítele.

Cíle velkých rozměrů, jako jsou soustředění vojsk (druhých sledů a záloh všeho druhu), zásobovací základny, ale i relativně malých rozměrů, ale nepohyblivé, jako jsou letiště, velitelská stanoviště, jednotlivé sklady (včetně speciálních) apod., budou zpravidla vždy chráněny silnou PVO nepřítele. Nemohou v krátké době uskutečnit manévry, jednotlivé prvky uvnitř prostoru cíle můžeme pokládat za rovnoměrně rozložené a není proto bezpodmínečně nutné zjišťovat detailní sestavu. Takové cíle jsou typické k uskutečnění úderů raketovým vojskem. Při tom můžeme volit rozložení jednotlivých úderů uvnitř cíle (vyžaduje-li zničení několik úderů), ale i nejvýhodnější dobu úderů k dosažení překvapení.

V metodice uskutečnění úderů na cíle velkých rozměrů je nutné dodržovat určité zásady, které v praxi štáby ne vždy respektují:

a) Současné odpálení vzájemně na sebe navazujících úderů je možné, je-li vzdálenost mezi sousedními body $h \geq 2,5 (\bar{U}_{p1} + \bar{U}_{p2}) + 3000$ m.

V opačném případě musí být mezi dopady (výbuchy) časový interval alespoň 1 minuta.

b) Při skupinovém úderu s použitím letectva i raketového vojska na jeden cíl je výhodnější uskutečnit nejprve úder raketovým vojskem (moment překvapení) a teprve po výstupu radioaktivního oblaku nad dráhu letectva — úder letectva.

c) Není odůvodněné rozdělovat zejména v hromadných úderech cíle tak, že se letectvu přidělí celý jeden svazek a druhý zase jen raketovému vojsku. V případě nepříznivých meteorologických podmínek, kdy činnost letectva bude znemožněna, zůstal by tento svazek umlčen. Je proto správnější plánovat úder raketového vojska na stabilní prvky sestavy obou svazků (v tom i na prvky PVO nepřítele) a letectvu přidělit cíle, vyžadující doplňkový průzkum.

d) Kombinace jaderných a chemických úderů je možná, při čemž chemické úderby následují až po jaderných. Celková efektivnost takového skupinového

úderu však nijak podstatně nepřevýší efektivnost jen samotných jaderných úderů.

Vysoká efektivnost chemických úderů se dosahuje především při plném využití momentu překvapení, na nekrytou živou sílu nepřítele, uskutečněním skupinových úderů chemických raket, k dosažení dostatečné koncentrace OL. Údery jednotlivými chemickými raketami jsou prakticky téměř neúčinné.

e) Při plánování použití jaderných zbraní se nedodrží zásada, že nejvýraznější úspěch dosáhneme při jejich soustředění ke splnění hlavního úkolu. Dosud časté používání jednotlivých úderů, ve snaze ničít co nejvíce cílů, nepřináší požadovaný efekt. Zkušenosti ze cvičení však ukazují, že zejména v průběhu operace se na tuto zásadu zapomíná.

Obecně můžeme konstatovat, že „nedostatky“ raketového vojska jsou naopak zase „klady“ letectva a obráceně. Proto uvážené použití předností daného druhu nosiče může výrazně přispět ke zvýšení efektivnosti použití jaderných zbraní v operaci.